

Vækst og Udvikling
Vand og Natur
Toftevej 43, 9440 Aabybro
Tlf.: 7257 7777 Fax: 7257 8888
raadhus@jammerbugt.dk
www.jammerbugt.dk

Margrethe Kastrup Hejlskov
mkt@jammerbugt.dk
05-10-2020
Sagsnr.: 01.05.12-A00-1-20

Naturnationalpark Han Herred.

I Han Herred er der højt til loftet og god plads. God plads til vild natur med naturlig dynamik og stor variation. God plads til Danmarks største Naturnationalpark.

Naturnationalpark Hanherred vil byde på enestående og oprindelig klitnatur dannet siden sidste istid, unik og bevaringsværdig natur, mulighed for minimum 3000 ha under hegn og stor aktiv lokal og kommunal opbakning.

Naturnationalpark Hanherred rummer alle de karakteristiske klitelementer og naturtyper, der også indgår i de mange Natura 2000 områder, der er udpeget langs den danske vestkyst. Naturnationalparken giver dermed en enestående mulighed for, at sætte naturen fri i et stort område, der rummer oprindelig dansk natur af international værdi.

Jammerbugt Kommune har gennem mange år været aktiv i forhold til at indgå i diverse udviklingsprojekter og i forhold til at udvikle og pleje naturen i kommunen, altid med fokus på det brede samarbejde der inkluderer både universiteter, landbo- og naturorganisationer samt lokale lodsejere.

Jammerbugt Kommune mener derfor også at have den ballast der skal til, for at være med til at fremme et projekt af denne kaliber i vores område.

Naturen i Naturnationalpark Han Herred.

Den statsejede Tranum Klitplantage med Tranum Skydeterræn udgør tilsammen over 3000 ha og kan udgøre første kerneområde i naturnationalparken. Størstedelen af området er i dag allerede udpeget som Natura 2000 område, ligesom en stor del er omfattet af fredning netop på grund af de store naturkvaliteter.

Her er kystklitter og afblæsningsflader, her er stille afsondret landskab og store åbne vidder. De udstrakte klitlandskaber rummer alle de karakteristiske naturtyper tilknyttet et landskab med aktiv klitdannelse og dynamisk vegetationsudvikling. 1100 ha er endvidere kortlagte habitatnaturtyper.

Hele området også plantagen er beliggende på hævet havbund, der er dækket af flyvesand, og udgør således et årtusind gammelt og meget dynamisk landskab med en mosaik af våde og tørre naturtyper. 45% af det samlede areal er i dag beskyttede lysåbne naturtyper. Plantagen rummer også spændende lysåben skov med

bl.a. ældre skovfyr og eg, sumpede områder med birk og pil, og derudover bevoksninger med forskellige eksoter der med fordel kan konverteres til mere lysåben skov.

Til hele området er der knyttet et stort antal sjældne og sårbare arter. Området huser bl.a. flere truede sommerfugle, heriblandt hedepletvinge med 1/3 af hele den danske bestand. Derudover yngler fugle som storspove, rørdrum og natravn. Der er svampe som f.eks. småskællet kødpigsvamp og sortskællet væbnerhat, og af planter er det værd at nævne dværg-siv og en meget stor bestand af thy-gøgeurt. Området huser i dag også en større bestand af kronstyr, der i naturnationalparken vil skulle kombineres med en eller flere arter af de store græssere.

Naturstyrelsen har i egen målsætning for området allerede lagt op til, at der i større grad skal genindføres naturlig hydrologi med deraf følgende større andel af sumpskov med birk og pil. Derudover også mere urørt skov med hjemmehørende arter og en større åbning af klitdannelserne i plantagen, så der vil komme flere lysåbne arealer og større variation. Målsætningerne peger dermed allerede på, at flere områder skal blive mere vilde og uberørte med fokus på den store andel af åben klithede og mere lysåben skov. Naturindholdet er der, og potentialet er der for at skabe endnu større kvalitet.

I Naturstyrelsens nuværende målsætning for friluftslivet er der også fokus på vildmarksprægede oplevelser primært til fods og/eller på hesteryg. Med en udpegning til naturnationalpark vil denne del også understøttes.

Potentialet

Med et areal på over 3000 ha begynder Naturnationalpark Han Herred at kunne måle sig i international skala, og der er endvidere mulighed for udvidelser mod vest. Her ligger flere større stats- og fondsejede arealer, der relativt nemt kan bindes sammen, så der på sigt kan etableres en naturnationalpark, der strækker sig fra Rødhus i øst til Bulbjerg i vest og med Vejlerne mod syd. En større del af disse områder er også i dag omfattet af både Natura 2000 og fredning.

En udvidelse mod vest vil også betyde en yderligere styrkelse af biodiversiteten indenfor naturnationalparken og bl.a. inkludere naturtyper som rigkær, kalkoverdrev og kildevæld og sjældne arter knyttet hertil. Derudover vil endnu et landskabsselement, der hører til den oprindelige danske kystnatur, tilknyttes i form af Lien-skrænten der er Danmarks højeste indlandskystskrånt. Kystskrånten er flere steder gennemskåret af dybe, skovbevoksede erosionskløfter, hvoraf Langdal, Dybdal og Fosdal hører til de mest markante.

En inddragelse af Vejlerne vil inkludere 6000 ha vådområde og dermed et kerneområde for en lang række ynglefugle, hvor bestandene af rørdrum, rørhøg, plettet

rørvagtel, trane, klyde, almindelige ryle, brushane, dværgmåge og sortterne har stor national betydning. Vejlerne har samtidig en stor national betydning for en lang række trækfugle med store antal af skestørke, traner, svaner, gæs, ænder, vade-fugle og rovfugle.

Udover de stats- og fondsejede arealer er der potentiale for udvidelse ved at sammenbinde mindre private naturområder, da der er relativt begrænsede arealer med konventionel landbrugsproduktion i området.

Naturnationalpark Han Herred vil med hensyn til størrelse, geografi og naturtyper adskille sig fra både Fussingø og Gribskov. Med de to udpegede østdanske naturnationalparker hvor fokus er på skov vil Naturnationalpark Han Herred give mulighed for at sætte fokus på en anden stor og vigtig del af den oprindelige danske natur nemlig kyst- og klitnaturen.

Ved at inddrage udvidelsespotentialet kan naturnationalparken endvidere nå op på ikke mindre end 24.500 ha med 90 % stats-og fondsejet areal.

Proces

Der vil pågå et arbejde med at få tegnet de rette grænser for et første kerneområde ud fra naturindhold, naturpotentiale, nuværende drift mv. Et kerneområde med Trantum Klitplantage og Trantum Skydeterræn kunne evt. indhegnes som et hele fra start, mens ændring af drift og udtagning af eksoter kan ske i flere faser. Der kan med fordel ske udfasning af eksoter som sitkagran, omorikagran, contortafyr og bjergfyr m.fl. over en periode på 10 - 25 år. En langsom proces kan have flere fordele. Det giver bl.a. bedre mulighed for at følge udviklingen fra tæt nåleskov til mere lysåben skov og natur.

Opbakning

I Jammerbugt Kommune, med en placering mellem hav og fjord, er der gennem årene kæmpet mange kampe om jorden, vandet og vinden. Potentialerne er mange, og en rig natur er for kommunen et af de vigtigste. Derfor er der også stor politisk opbakning til en naturnationalpark indenfor kommunegrænsen, ligesom de lokale har en stor interesse og velvilje for udvikling af naturen i området. Kommunen har med stor opbakning fra lokalbefolkningen allerede gennemført en række større projekter indenfor udvidelsespotentialet – Collective impact, LIFE projekter og en lang række naturplejeprojekter.

Naturnationalpark Han Herred vil spille godt sammen med eksisterende lokale rå- og fødevareproducenter. En række lokale producenter og restaurationer arbejder

allerede sammen om produkter, der tager udgangspunkt i de lokale kvalitetsråvarer. Sideløbende med udlægning af vild natur skal der derfor også fokuseres på bevarelse og udvikling af den eksisterende natur gennem naturpleje.

Naturnationalpark Han Herred vil skabe stor synlighed, både nationalt og internationalt. Området støder op mod en af Danmarks største turistdestinationer Nationalpark Thy med mange både danske og udenlandske besøgende. Den relativt korte afstand til Aalborg og flere andre store turistdestinationer gør, at området vil kunne få en endnu større rekreativ værdi.

I tilknytning til Naturnationalpark Han Herred er der flere gode muligheder for etablering af nytænkende formidling f.eks. med et formidlingscentrum og tilknyttede laboratorier med fokus på naturens processer og naturlige dynamik, vild natur og biodiversitet, landskabstyper og -dannelse m.fl. Formidling der vil give børn, voksne, lokale og gæster ude fra mulighed for at lære om den danske vestkystnatur og de kystnære dynamikker, når området sættes mere fri.

I Jammerbugt Kommune kan vi altså byde ind med en 3. naturnationalpark, der udmærker sig positivt i forhold til naturindhold, naturpotentiale, naturtyper, størrelse, beliggenhed – oprindelig dansk kyst- og klitnatur, minimum 3000 ha i det nordvestlige Danmark. Endvidere er der en meget stor og aktiv kommunal og lokal opbakning til en sådan udpegning.